

Світлана Коваленко
доцент, канд. пед. наук,
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
Юлія Коробова
старший викладач, канд. пед. наук,
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ДО ПИТАННЯ ПРО СТАНДАРТИЗАЦІЮ БАЗОВОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ (БРИТАНСЬКА ПРАКТИКА)

Суттєвою прогалиною у питанні розгляду освіти дорослих в нашій країні є, на наш погляд, ігнорування або поверхневий аналіз проблеми базових вмінь дорослого населення, до яких відносяться елементарні вміння читати, писати, рахувати, а останнім часом, вміння користуватися інформаційними технологіями. Стереотипно вважається, що система шкільної освіти здатна сформувати ці вміння, а отже, проблеми як такої не існує взагалі. Між тим, міжнародні дослідження вказують на те, що 70 млн. європейцям не вистачає адекватних навичок читання та письма, а також навичок обчислення [4, с. 17].

Розвинені європейські країни активно займаються проблемою підвищення рівня базової освіти дорослих. Серед останніх ініціатив у цьому контексті Радою ЄС у 2016 р. було прийнято «План розвитку нових навичок для Європи», згідно яким запропоновано державам-членам запровадити гарантії для підвищення рівня базових навичок дорослих, зокрема, визначити заходи, які вони вживають для реалізації програми «Шляхи підвищення рівня навичок – Нові можливості для дорослих».

Дане дослідження пропонує розгляд досвіду вирішення цієї проблеми у британській системі освіти, де освіта дорослих є одним із пріоритетів державної політики, ґрунтується на давніх історичних традиціях, високоякісних показниках, фундаментальних науково-педагогічних розвідках, а практика реалізації довела свою дієвість та ефективність. Одним із послідовних кроків британського уряду щодо реалізації заходів, спрямованих на вирішення

проблеми низького рівня базових вмінь дорослого населення, стало введення стандартів для цього сектору освіти.

Проведення політики стандартизації освіти дорослих в Англії спостерігається з кінця 1980-х – початку 1990-х рр., проте реформи стосувалися переважно професійної освіти. Тенденція стандартизації базової освіти дорослих почала набирати силу лише в кінці 90-х рр., а з вересня 2001 року було на практиці реалізовано введення єдиних національних стандартів базових вмінь для дорослих та впровадження на їх основі національного навчального плану. Тож, стандарти мовної грамотності включають вміння та навички з аудіювання, говоріння, читання та письма; стандарти лічби передбачають оволодіння основними вміннями з інтерпретації, калькуляції та використання математичної інформації. Табл. 1 дає уявлення про співвідношення національних стандартів мовної грамотності (для дорослих) і відповідних шкільних еквівалентів [2].

Таблиця 1

Національні стандарти грамотності (читання та письмо)

<i>Національні стандарти</i>	<i>Приклади основних вмінь та навичок на даному рівні</i>	<i>Шкільний еквівалент</i>
Початковий 1-й рівень	Читати та отримувати інформацію з поданих знаків та символів	1-й рівень (5 років)
Початковий 2-й рівень	Правильно використовувати знаки пунктуації	2-й рівень (7 років)
Початковий 3-й рівень	Письмово організувати текст у логічно пов'язані між собою частини/ параграфи	3-й рівень (9 років)
1-й рівень «Функціональний»	З'ясувати головну думку та важливі деталі у тексті	4-й рівень (11 років)
2-й рівень «Операційний»	Читати та розуміти ряд текстових матеріалів різного ступеня складності	Сертифікат про загальну середню освіту (16 років)

Досягнення певного рівня стандарту дає можливість отримати такі кваліфікації: сертифікат з мовної та обчислювальної грамотності для дорослих (початковий рівень 1, 2, 3), сертифікат з мовної та обчислювальної грамотності для дорослих 1-го рівня та сертифікат з мовної та обчислювальної грамотності

для дорослих 2-го рівня (Certificate in Adult literacy and numeracy). Отримання сертифіката 1-го та 2-го рівнів передбачає проходження Національних тестів. Кожний тест містить 40 запитань та чотири варіанти відповідей і вважається складеним, якщо екзаменований дає правильну відповідь щонайменше на 22-30 питань (у кожному окремому варіанті свій прохідний бал). Тести охоплюють лише невелику частину базової навчальної програми. Тести з мовної грамотності, наприклад, фокусуються переважно на вміннях читати та розуміти текст, перевіряють знання з граматики, правопису. Тести обчислювальної грамотності включають завдання з елементарних арифметичних дій. Тест з грамоти триває щонайбільше одну годину, тест з лічби – 1 годину 15 хвилин. Подібні тести можна скласти після завершення курсу в центрах для навчання дорослих або коледжах продовженої освіти. Існує також можливість пройти пробне тестування он-лайн через мережу Інтернет [1, с. 5-11].

Слід також зауважити, що у контексті розширення сучасного поняття базових умінь та включення до його складу вміння користуватися інформаційними технологіями, з 2021 року всі кваліфікації, орієнтовані на отримання дорослими учнями базових цифрових вмінь, фінансуються за державний кошт [3, с. 24-26].

ЛІТЕРАТУРА

1. Further Education and Skills in England November 2017. Department for Education, 2019. 24 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/789173/SFR62_Nov_2017_Mar2019_update.pdf
2. Skills for Life: The National Strategy for Improving Adult Literacy and Numeracy Skills. Policy Unit Briefing Paper 14. London: Department for Education and Employment, 2001. 29 p.
3. The adult skills gap: is falling investment in UK adults stalling social mobility? Social Mobility Commission, 2019. 72 p. URL: <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/>
4. The International Survey of Adult Skills 2012: Adult literacy, numeracy and problem solving skills in England. Department for Business Innovations and Skills, 2013. 161 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/246534/bis-13-1221-international-survey-of-adult-skills-2012.pdf